

Sygn. akt I ACa 189/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 sierpnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Romana Górecka

Sędziowie: SA Edyta Jefimko (spr.)

SO del. Beata. Byszewska

Protokolant: sekr. sąd. Katarzyna Dzieciołowska

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2014r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) Państwowych spółki akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko A. G., Towarzystwu (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 25 października 2013 r.

sygn. akt II C 1210/11

1. ***oddala apelację;***

2. ***zasądza od (...) Państwowych spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Towarzystwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.***

Sygn. akt I ACa 189/14

UZASADNIENIE

W dniu 21 października 2011 r. (...) Państwowe S.A. w W. wniosła pozew przeciwko A. G. – jako Komornikowi Sądowemu Rewiru V przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie, żądając zasądzenia kwoty 335 869,46zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 grudnia 2007 r. do dnia zapłaty i kosztów procesu według norm przepisanych. Strona powodowa wskazała, iż pozwany komornik bezprawnymi działaniami podejmowanymi w sprawie egzekucyjnej sygn. akt V Km 1101/02 z wniosku (...) sp. z o.o. przeciwko (...) S.A. wyrządził powódce szkodę, jako że przekazał na rzecz (...) sp. z o.o. wyegzekwowaną od (...) S.A. kwotę 335 869,46zł, mimo iż w sprawie wszczęte zostało jedynie postępowanie zabezpieczające, a należność dochodzona przez (...) sp. z o.o. została już wcześniej przez dłużnika zaspokojona i ani (...) sp. z o.o. (obecnie: (...) sp. z o.o.), ani komornik nie zwrócili dotychczas (...) S.A. kwoty 335 869,46 zł .

Pozwany A. G. domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu, a także wezwania do udziału w sprawie Towarzystwa (...) S.A. w W. i Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia, wskazując iż najwcześniej w dniu 16 stycznia 2004 r., a najpóźniej w dniu 11 grudnia 2007 r. strona powodowa miała świadomość poniesienia szkody i osoby za nią odpowiedzialnej. Ponadto pozwany wskazał, iż żądanie strony powodowej jest bezzasadne, gdyż postępowanie egzekucyjne w sprawie sygn. akt V Km 1101/02 zostało wszczęte i przeprowadzone prawidłowo, (...) S.A. w W. dokonała dobrowolnych wpłat na rzecz Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryficach i pozwanego komornika zaspokajając tę samą należność (...) sp. z o.o., przy czym pozwany komornik nie był informowany o zaspokojeniu należności w toku postępowania prowadzonego przed innym komornikiem oraz wskazując, iż brak jest adekwatnego związku przyczynowego między zarzucanym komornikowi uchybieniem a szkodą doznaną przez powódkę.

Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2012 roku do udziału w sprawie w charakterze pozwanego wezwane zostało Towarzystwo (...) S.A., które także domagało się oddalenia powództwa i zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych, kwestionując powództwo co do zasady i co do wysokości i popierając w całości argumentację pozwanego A. G..

Wyrokiem z dnia 25 października 2013 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie oddalił powództwo i zasądził od strony powodowej na rzecz Towarzystwa (...) S.A. w W. kwotę 7.217 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższy wyrok Sąd Okręgowy wydał na podstawie następujących ustaleń faktycznych i wniosków.

W lipcu 2002 r. (...) sp. z o.o. w S. wystąpił do Komornika Sądowego Rewiru V przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi o zabezpieczenie należności zasądzonej na jego rzecz od (...) S.A. Dyrekcja Zakupów i Sprzedaży (...) w likwidacji nakazem zapłaty Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 11 lipca 2002 r., sygn. akt V GNc 828/02, przedkładając odpis nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 11 lipca 2002 r., sygn. akt V GNc 828/02. W dniu 22 lipca 2002 r. Komornik Sądowy Rewiru V przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi – A. G. zawiadomił (...) Państwowe S.A. (...) w likwidacji o wszczęciu postępowania zabezpieczającego na podstawie w/w tytułu oraz o zajęciu rachunku bankowego. W sierpniu 2002 r. komornik zajął wierzytelności dłużnika z dwóch kolejnych rachunków bankowych. Zajęcia rachunków bankowych okazały się bezskuteczne. W październiku 2002 r. (...) sp. z o.o. w S. wystąpił do Komornika Sądowego Rewiru V przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi o wszczęcie egzekucji przeciwko (...) Państwowym S.A. Dyrekcji Zakupów i Sprzedaży (...) w likwidacji, przedkładając tytuł wykonawczy oznaczony numerem 2, stanowiący nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 11 lipca 2002 r., sygn. akt V GNc 828/02 zaopatrzonej w klauzulę wykonalności. W okresie od października 2002 r. do stycznia 2003 r. komornik dokonał zajęć kilku rachunków bankowych dłużnika, zawiadamiając dłużnika o tej czynności i o wszczęciu postępowania egzekucyjnego z wniosku (...) sp. z o.o. w S. na podstawie nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 11 lipca 2002 r., sygn. akt V GNc 828/02, doręczając dłużnikowi odpis tytułu wykonawczego. (...) Państwowe S.A. Dyrekcja Zakupów i Sprzedaży (...) w likwidacji korespondencję od komornika przekazywał centrali (...) S.A., o czym informował komornika. Dokonane zajęcia rachunków bankowych były nieskuteczne. Z wniosku (...) sp. z o.o. w S. egzekucję z nieruchomości przeciwko (...) S.A. F. Dyrekcja Zakupów i Sprzedaży prowadził również Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gryficach, na podstawie tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 11 lipca 2002 r., sygn. akt V GNc 828/02. Postępowanie to zostało zakończone na skutek uiszczenia przez (...) S.A. komornikowi w dniu 27 stycznia 2003 r. kwoty 267 578,62 zł. Pismem z dnia 15 października 2002 r. dyrektor finansowy (...) S.A. wystąpił do komorników – w tym Komornika Sądowego Rewiru V przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi – o podanie informacji dotyczących aktualnych stanów zajęć komorniczych, w tym nazwy wierzyciela, sygnatury akt sprawy, wartości zwindykowanych należności, wartości kwot przekazanych wierzycielom, wartości aktualnych zajęć. Pismem z dnia 24 października 2002 r. Komornik Sądowy Rewiru V przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi udzielił (...) S.A. żądanych informacji, wskazując, iż prowadzi przeciwko (...) S.A. postępowanie egzekucyjne m.in. w sprawie sygn. akt V Km 1101/02 z wniosku (...) sp. z o.o. W dniach 11 i 12 grudnia 2003 r. (...) S.A. (...) Dyrekcja (...) P. Towarowych

dokonała wpłat na konto Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi celem całkowitego rozliczenia zajęć w sprawach sygn. akt : V Km 1091/02, V Km 1559/02, V Km 1172/02, V Km 1905/02, V Km 1459/02, V Km 1674/02 i w sprawie V Km 1101/02 z wniosku (...) sp. z o.o., na poczet której dłużnik wpłacił kwotę 315 884,22 zł. Pismem z dnia 31 grudnia 2003 r. Komornik poinformował (...) S.A. w W. o szczegółowym sposobie rozliczenia wyegzekwowanych od dłużnika kwot w łącznej wysokości 722 868,96zł, wskazując m.in. iż na poczet sprawy V Km 1101/02 z wniosku (...) sp. z o.o. rozliczono kwotę 335 869,46 zł. Dnia 6 stycznia 2004 r. komornik przekazał na rzecz (...) sp. z o.o. kwotę 318 469,12zł tytułem należności egzekwowanej w sprawie sygn. akt V Km 1101/02. W dniu 20 stycznia 2004 r. do komornika dotarł wniosek pełnomocnika (...) sp. z o.o. o umorzenie postępowania egzekucyjnego w sprawie sygn. akt V Km 1101/02 z uwagi na wcześniejsze rozliczenie zadłużenia stron. Pismem z dnia 16 stycznia 2004 r. (...) S.A. poinformowało Komornika Sądowego Rewiru V przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi w Warszawie, iż należność (...) S.A. wobec (...) sp. z o.o. została wcześniej uregulowana w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryficach, sygn. akt Km 1827/02 i Km 1434/03, wskazując iż zaliczenie kwoty 335 869,46zł na poczet tej samej należności jest bezzasadne i wezwało komornika do zwrotu na swoją rzecz kwoty 335 869,46 zł. W lutym 2004 r. (...) S.A. poinformowało (...) sp. z o.o. w S., iż kwota wyegzekwowana w sprawie sygn. akt V Km 1101/02 i przekazana wierzycielowi przez Komornika Sądowego Rewiru V przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi w Warszawie została wyegzekwowana niesłusznie i podlega zwrotowi. W listopadzie 2005 r. i styczniu 2008 r. (...) S.A. wzywało (...) sp. z o.o. i jej następcę prawnego do zwrotu kwot wyegzekwowanych w sprawie sygn. akt V Km 1101/02 Komornika Sądowego Rewiru V przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi w Warszawie. Postanowieniem z dnia 26 stycznia 2004 r. Komornik Sądowy Rewiru V przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi, wobec wyegzekwowania w całości roszczenia w sprawie egzekucyjnej sygn. akt V Km 1101/02 z wniosku (...) sp. z o.o. w S. przeciwko (...) Państwowe S.A. (...) w Likwidacji, ustalił koszty postępowania egzekucyjnego obciążające dłużnika na kwotę 55 046,10 zł. Skargę na ww. postanowienie wniósł (...) S.A. (...) w likwidacji, domagając się uchylecia zaskarżonego postanowienia, umorzenia postępowania egzekucyjnego, nakazania komornikowi zwrotu dłużnikowi wyegzekwowanego świadczenia wraz z kosztami egzekucji. Dłużnik zarzucał, iż komornik poinformował dłużnika jedynie o wszczęciu postępowania w przedmiocie wykonania zabezpieczenia i uzyskane środki powinny być złożone do depozytu sądowego, a nie przekazane wierzycielowi, a ponadto kwestionował prawidłowość prowadzenia egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego numer dwa, informując iż inny komornik na podstawie właściwego tytułu wykonawczego wyegzekwował już od dłużnika to samo świadczenie. Postanowieniem z dnia 30 września 2005 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi oddalił skargę dłużnika. Na skutek zażalenia dłużnika, Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie postanowieniem z dnia 21 grudnia 2006 r. uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi – Północ w Warszawie, wyrażając pogląd, iż postępowanie toczące się w sprawie sygn. akt V Km 1101/02 było wszczęte jako postępowanie zabezpieczające, a komornik – mimo wniosku wierzyciela – nie wszczął postępowania egzekucyjnego, gdyż nie doręczył dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji w trybie art. 805 k.p.c. Postanowieniem z dnia 5 listopada 2007 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Północ w Warszawie uchylił postanowienie Komornika Sądowego Rewiru V przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi w Warszawie z dnia 26 stycznia 2004 r. wydane w sprawie sygn. akt V Km 1101/02 (punkt 1), odrzucił skargę dłużnika w pozostałym zakresie (punkt 2) i rozstrzygnął o kosztach postępowania skargowego (punkt 3). Na rozstrzygnięcie zamieszczone w punkcie 1 postanowienia zażalenie wniósł komornik, domagając się jego uchylecia i zarzucając sądowi niewłaściwą wykładnię art. 805 k.p.c. Zażalenie powyższe zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 24 października 2008 r., przy czym Sąd wskazał na związanie poglądem prawnym wyrażonym uprzednio w orzeczeniu z 21 grudnia 2006 r. z mocy art. 386 § 6 k.p.c. W dniu 19 grudnia 2007 r. do Komornika Sądowego Rewiru V przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie doręczono wezwanie (...) S.A. do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 335 869,46zł jako niesłusznie wyegzekwowanej, w którym (...) S.A. powoływało się na poglądy wyrażone przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Północ w Warszawie w uzasadnieniu postanowienia z dnia 5 listopada 2007 roku sygn. II Co 703/07, iż w sprawie sygn. akt V Km 1102/02 nie toczyło się postępowanie egzekucyjne. W okresie od 4 czerwca 2003 r. do 3 czerwca 2004 r. A. G. miał zawartą umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej komornika z Towarzystwem (...) S.A. w W..

Sąd Okręgowy uznał powództwo w całości za bezzasadne.

Wobec utraty mocy z dniem 27 stycznia 2004 r. – na skutek stwierdzenia przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności z Konstytucją - przepisu art. 769 k.p.c., podstawą prawną powództwa był przepis art. 23 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1376 z późn. zm.). Przepis ten stanowi, iż komornik ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu czynności. W doktrynie i orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, iż odpowiedzialność ta ma charakter deliktowy i jej przesłanki powinny być ujmowane w powiązaniu z art. 417§1 k.c., co oznacza iż komornik jest obowiązany do naprawienia szkody wyrządzonej przy wykonywaniu czynności przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie. Strona powodowa nie udowodniła, by pozwany A. G. przy wykonywaniu czynności komornika sądowego w sprawie sygn. akt V Km 1101/02 dopuścił się działania czy zaniechania niezgodnego z prawem, a więc zdarzenia z którym ustawa łączy obowiązek naprawienia szkody. Argumentacja strony powodowej sprowadzała się do akcentowania tego, iż prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Północ w Warszawie z dnia 5 listopada 2007 r. sygn. akt II Co 703/07 zostało uchylone postanowienie Komornika Sądowego Rewiru V przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi w Warszawie z dnia 26 stycznia 2004 r. wydane w sprawie sygn. akt V Km 1102/02. Z mocy art. 365 § 1 k.p.c. sąd związany jest wymienionym prawomocnym orzeczeniem sądowym, jednak owo związanie oznacza jedynie, iż sąd musi uwzględniać, iż postanowienie komornika o ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego w sprawie sygn. akt V Km 1102/02 zostało prawomocnie uchylone. Fakt uchylecia w/w postanowienia nie jest jednak tożsamy z wykazaniem, iż pozwany komornik przy wykonywaniu czynności w postępowaniu egzekucyjnym sygn. akt Km 1102/02 dopuścił się niezgodnych z prawem działań przywoływanych przez stronę powodową. Przewidziane w art. 365 § 1 k.p.c. związanie prawomocnym orzeczeniem nie oznacza związania motywami i poglądami prawnymi leżącymi u podstaw tego orzeczenia wyrażonymi w jego uzasadnieniu. Uchylenie przez sąd postanowienia komornika o ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego w sprawie sygn. akt V Km 1102/02 nie jest równoznaczne z udowodnieniem zasadności twierdzeń powódki jakoby pozwany komornik niezgodnie z prawem zaniechał wszczęcia postępowania egzekucyjnego i kontynuował jedynie postępowanie w celu wykonania zabezpieczenia, niezgodnie z prawem podjął czynności bez należytej weryfikacji tytułu wykonawczego i niezgodnie z prawem przekazał środki wyegzekwowane od dłużnika wierzycielowi zamiast złożyć je do depozytu sądowego. Analiza dokumentów znajdujących się w dołączonych aktach sygn. V Km 1102/02, wskazuje, iż w październiku 2002 r. wierzyciel złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przedkładając tytuł wykonawczy – zaopatrzone w klauzulę wykonalności nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 11 lipca 2002 r. sygn. V GNc 828/02, a komornik dokonał zajęcia rachunków bankowych dłużnika, zawiadamiając dłużnika o wszczęciu postępowania egzekucyjnego i o zajęciu jego wierzytelności z rachunku bankowego. Stosownie do art. 805 § 1 k.p.c. przy pierwszej czynności egzekucyjnej doręcza się dłużnikowi zawiadomienie o wszczęciu egzekucji, z podaniem treści tytułu wykonawczego i wymieniem sposobu egzekucji, zaś art. 890 § 1 pkt 2 k.p.c. nakazuje komornikowi zawiadomienie dłużnika o zajęciu jego wierzytelności z rachunku bankowego z doręczeniem odpisu tytułu wykonawczego i odpisu zawiadomienia skierowanego do banku o zakazie wypłat z rachunku bankowego. (...) S.A. w okresie od października 2002 r. do stycznia 2003 r. przez komornika zawiadomienia o zajęciu rachunku bankowego i zakazie wypłat zawierają w swej treści elementy wymienione w obu przywołanych przepisach, w szczególności zamieszczono w nich sformułowanie : „komornik zawiadamia, że pod sygn. V Km 1101/02 z wniosku wierzyciela (...) sp. z o.o. (...) przeciwko dłużnikowi (...) Państwowe S.A. (...) w likwidacji (...) w oparciu o tytuł wykonawczy nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 11 lipca 2002 roku sygnatura akt V GNc 828/02 zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne w celu zaspokojenia następujących należności (...)”. Doręczane w toku postępowania zabezpieczającego analogiczne zawiadomienia zawierały adnotację o „tytule wykonawczym w przedmiocie zabezpieczenia” oraz iż każdorazowo (...) S.A. otrzymywał odpis tytułu wykonawczego, a więc od października 2012 r. odpis nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Tak więc, strona powodowa - jako dłużnik w postępowaniu V Km 1101/02 - została co najmniej kilkakrotnie zawiadomiona o wszczęciu postępowania egzekucyjnego. Konsekwencją uznania, iż w sprawie V Km 1101/02 toczyło się postępowanie egzekucyjne było przyjęcie, iż przekazanie przez komornika wyegzekwowanej kwoty wierzycielowi nie było działaniem bezprawnym (tj. komornik nie był zobowiązany do jej złożenia na rachunku depozytowym sądu, zgodnie z art. 808 k.p.c.). Nie były także uzasadnione zarzuty strony

powodowej jakoby komornik nie był uprawniony do wszczęcia postępowania egzekucyjnego z rachunków bankowych dłużnika, gdyż II tytuł wykonawczy został wydany jedynie w celu wszczęcia egzekucji z nieruchomości. Dołączony do wniosku o wszczęcie egzekucji tytuł wykonawczy nie zawiera w swej treści żadnych ograniczeń odnośnie zakresu egzekwowanego roszczenia czy części majątku dłużnika do jakich egzekucja może być skierowana, a więc komornik był zobowiązany do respektowania istnienia owego tytułu (art. 804 k.p.c.) i uprawniony do prowadzenia egzekucji o całe objęte nim roszczenie i ze wszystkich części majątku dłużnika (art. 803 k.p.c.). Ewentualne nieprawidłowości Sądu Okręgowego w Zielonej Górze przy wydawaniu wierzycielowi drugiego tytułu wykonawczego nie mogą obciążać pozwanego komornika. Pozwany komornik przekazał wierzycielowi wyegzekwowane w sprawie sygn. akt V Km 1101/02 środki w dniu 6 stycznia 2004 r. i dopiero kilkanaście dni potem do komornika dotarły informacje od wierzyciela i dłużnika o dokonanej rok wcześniej zaspokojeniu tej samej należności. Ponadto, nawet gdyby przyjąć, iż pozwany komornik poprzez zaniechanie doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji w sprawie sygn. akt Km 1101/02 na odrębnym druku, nie połączonego z zawiadomieniem o zajęciu rachunku bankowego, naruszył dyspozycję art. 805 k.p.c., to powództwo było nadal nieuzasadnione z uwagi na brak adekwatnego związku przyczynowego między bezprawnym działaniem komornika a powstałą szkodą. Stosownie do art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Normalnym następstwem zaniechania zawiadomienia uczestników postępowania o wszczęciu postępowania egzekucyjnego i niejako przekształceniu dotychczasowego postępowania zabezpieczającego w postępowanie egzekucyjne nie jest bowiem wyegzekwowanie świadczenia i przekazanie go wierzycielowi, który odmowa jego zwrotu dłużnikowi mimo wcześniejszego zaspokojenia jego roszczenia. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne w sprawie sygn. akt V KM 1101/02 było w istocie nieskuteczne, dokonywane zajęcia rachunków bankowych nie przynosiły żadnego rezultatu, ani wierzyciel ani dłużnik (powodowa spółka) przez prawie rok nie poinformowali komornika o zaspokojeniu świadczenia w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryficach, dłużnik nie domagał się wstrzymania czynności komorniczych zgodnie z art. 822 k.p.c. i nie wystąpił o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności wobec braku wniosku wierzyciela o umorzenie postępowania egzekucyjnego, a w grudniu 2003 r. to dłużnik przekazał na rachunek bankowy komornika środki celem – jak się okazało, ponownego – zaspokojenia wierzyciela. Uzasadniony jest więc wniosek, iż gdyby strona powodowa jako dłużnik w szeregu postępowań egzekucyjnych wykazała minimum staranności i dbałości o własne interesy, nie poniosłaby szkody wiążącej się z dwukrotnym zaspokojeniem tej samej należności.

Roszczenie strony powodowej podlegało oddaleniu także z uwagi na jego przedawnienie i skuteczne podniesienie przez pozwaną zarzutu przedawnienia. Zgodnie z obowiązującym do 10 sierpnia 2007 r. przepisem art. 442 k.c., roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, w każdym przypadku z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Nie można zgodzić się ze stroną powodową, że o szkodzie i o tym, iż pozwany A. G. ponosi za nią odpowiedzialność dowiedziała się dopiero po uprawomocnieniu się postanowienia rozstrzygającego skargę na czynność komornika w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego w sprawie sygn. akt Km 1101/02, czyli w dniu 24 października 2008 r. Strona powodowa już w grudniu 2007 r. wystosowała do pozwanego A. G. wezwanie do zapłaty, domagając się zapłaty kwoty 335 869,46zł jako bezpodstawnie wyegzekwowanej i powoływała się na nieprawomocne postanowienie sądu uwzględniające jej skargę na czynność komornika i podnoszone przez nią przeciwko komornikowi zarzuty. Tak więc najpóźniej w dniu 11 grudnia 2007 r. strona powodowa miała świadomość istnienia szkody i osoby zobowiązanej do naprawienia, czego potwierdzeniem jest także to, iż domagała się zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie kwoty żądanej pozwem od dnia 19 grudnia 2007 r., a więc po upływie terminu wskazanego w piśmie z dnia 11 grudnia 2007 r. Formułowany w odpowiedzi na zarzut pozwaną argument, jakoby powódka dopiero po zakończeniu postępowania skargowego w dniu 24 października 2008 r. dowiedziała się, kto jest odpowiedzialny za wyrządzoną jej szkodę, jest w opozycji do treści żądania pozwu. Zdaniem Sądu, roszczenie powódki uległo przedawnieniu z dniem 11 grudnia 2010 r.. Podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia, jako zasadny, skutkować powinien oddaleniem powództwa na podstawie art. 117 § 2 k.c. w zw. z art. 442 k.c..

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona powodowa, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez zasądzenie solidarnie od pozwanego komornika oraz jego ubezpieczyciela Towarzystwa (...) S.A. na rzecz powodowego (...) S.A. dochodzonej kwoty 335.869,46 zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu w tym kosztami zastępstwa procesowego za obie instancje.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie:

1. art. 23 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji przez uznanie, że działania pozwanego komornika przy wykonywaniu czynności były zgodne z prawem, wobec czego komornik nie ponosi odpowiedzialności za powtórne wyegzekwowanie należności z tego samego tytułu egzekucyjnego;
2. art. 365 k.p.c. poprzez uznanie, że Sąd nie jest związany orzeczeniem rozstrzygającym skargę na czynności komornika stwierdzającym bezprawne prowadzenie przez komornika egzekucji;
3. art. 805 k.p.c. poprzez uznanie, że komornik pomimo nedoręczenia (...) S.A. zawiadomienia o wszczęciu egzekucji na zaspokojenie mógł taką egzekucję prowadzić, zwłaszcza że zajął rachunki bankowe do czego nie był uprawniony;
4. art. 793 k.p.c. poprzez uznanie, że komornik był uprawniony do prowadzenia egzekucji z rachunków bankowych, pomimo iż skierowany do niego II tytuł wykonawczy ograniczał prowadzenie egzekucji tylko do nieruchomości położonych w W.;
5. art. 822 k.p.c. poprzez uznanie, że złożenie przez dłużnika niebudzącego wątpliwości dowodu na piśmie, że obowiązku swego dopełnił w celu wstrzymania komornika z dokonaniem czynności, jest obowiązkiem dłużnika, którego niewykonanie może powodować ujemne dla niego konsekwencje, a nie jego uprawnieniem;
6. art. 442¹ k.c. ew. 442 k.c. (co jest bez znaczenia, bo treść pozostała taka sama) poprzez uznanie, że roszczenie uległo przedawnieniu, pomimo iż o tym, że komornik jest osobą obowiązana do naprawienia szkody (...) S.A. dowiedziała się dopiero w chwili uprawomocnienia się orzeczenia rozpoznającego skargę na czynności komornika, które potwierdziło bezprawność działań komornika, a więc to od tego terminu powinien rozpocząć bieg 3 letni termin przedawnienia;
7. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, a w konsekwencji przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegająca na tym, że:
  - zajmując rachunki bankowe na zaspokojenie, wbrew ustaleniom Sądu, komornik nie powiadomił (...) S.A. o wszczęciu takiej egzekucji, ani nie doręczył odpisu tytułu wykonawczego, z podkreśleniem okoliczności, że tytuł wykonawczy II i tak nie zezwalał mu kierować egzekucji do rachunków bankowych, a więc zajęcie to było bezskuteczne;
  - informacja udzielona przez komornika o prowadzonych egzekucjach nie precyzowała jakiego rodzaju egzekucji dotyczy, tj. w celu zabezpieczenia czy zaspokojenia;
  - uznanie, że powodowe (...) S.A. nie udowodniło, że pozwany komornik dopuścił się działania czy zaniechania niezgodnego z prawem, co warunkuje jego odpowiedzialność odszkodowawczą, pomimo iż z przedstawionych przez powodowe (...) S.A. dokumentów, w tym orzeczenia, którym związany jest Sąd, w sposób jednoznaczny wynika, że komornik nie był uprawniony do wydania (...) sp. z o.o. wierzytelności.

W odpowiedzi na apelację powódki pozwani wniesli o jej oddalenie, a pozwane Towarzystwo (...) S.A. w W. domagało się zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Jak wynika z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności zbadał prawnomaterialne przesłanki zasadności powództwa, uznając, iż nie zostały spełnione, a dopiero później odniósł się do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia. Taka konstrukcja uzasadnienia nie jest co do zasady prawidłowa. Należy bowiem wskazać, iż skuteczne podniesienie zarzutu przedawnienia jest wystarczające do oddalenia powództwa bez potrzeby ustalenia, czy zachodzą wszystkie inne przesłanki prawnomaterialne uzasadniające jego uwzględnienie, a ich badanie w takiej sytuacji staje się zbędne (por. uzasadnienie uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2006 r. III CZP 84/05, OSNC 2006/7-8/114 oraz uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2010 r., I CSK 653/09, Lex nr 741022).

(...) Państwowe S.A. w W. domagają się zasądzenia solidarnie od pozwanych kwoty 335 869,46zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 grudnia 2007 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu jako odszkodowania z tytułu naprawienia szkody, którą ich zdaniem wyrządził im pozwany komornik A. G. bezprawnymi działaniami podejmowanymi w sprawie egzekucyjnej sygn. akt V Km 1102/02 z wniosku (...) sp. z o.o. przeciwko (...) S.A. poprzez przekazanie na rzecz (...) sp. z o.o. wyegzekwowanej od (...) S.A. kwoty 335 869,46zł, mimo iż w sprawie wszczęte zostało jedynie postępowanie zabezpieczające, a należność dochodzona przez (...) sp. z o.o. została już wcześniej przez dłużnika zaspokojona. Jak prawidłowo ustalił Sąd Okręgowy pismem z dnia 31 grudnia 2003 r. Komornik poinformował (...) S.A. w W. o szczegółowym sposobie rozliczenia wyegzekwowanych od dłużnika kwot w łącznej wysokości 722 868,96zł, wskazując m.in. iż na poczet sprawy V Km 1101/02 z wniosku (...) sp. z o.o. rozliczono kwotę 335 869,46 zł. Dnia 6 stycznia 2004 r. komornik przekazał na rzecz (...) sp. z o.o. kwotę 318 469,12zł tytułem należności egzekwowanej w sprawie sygn. akt V Km 1102/02. W ocenie Sądu Apelacyjnego szkoda strony powodowej została wyrządzona więc w chwili przekazania powyższych środków pieniężnych.

Odpowiedzialność odszkodowawcza komornika uregulowana w art. 23 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji jest odpowiedzialnością deliktową, której przesłanką jest działanie lub zaniechanie niezgodne z prawem, bez względu na zawinienie komornika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2010 r., V CSK 279/09, LEX nr 585901). Do przedawnienia roszczeń majątkowych z tytułu czynów niedozwolonych stosuje się ogólne zasady przedawnienia określone w art. 117 k.c. i n. kodeksu cywilnego, z modyfikacjami wynikającymi z art. 442¹ k.c. dotyczącymi początku biegu przedawnienia i sposobu liczenia terminu przedawnienia.

Art. 442¹ k.c. wprowadzony został do kodeksu cywilnego ustawą z 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 80, poz. 538), ze skutkiem od dnia 10 sierpnia 2007 r. Według art. 2 ustawy zmieniającej, art. 442¹ k.c. ma zastosowanie do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, powstałych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych. Sąd Okręgowy uznał, iż przedawnienie roszczeń apelującego rozpoczęło swój bieg najpóźniej w dniu 11 grudnia 2007 r., kiedy (...) Państwowe S.A. w W. skierowały do pozwanego komornika wezwanie do zapłaty kwoty 335 869, 46 zł (pismo k- 203 sygn. akt V Km 1102/02). Nastąpiło to więc już po wejściu w życie art. 442¹ k.c. W rezultacie przyjęcia takiego stanowiska powyższy przepis, a nie art. 442 § 1 k.c., powinien mieć zastosowanie do oceny zasadności zarzutu przedawnienia. Art. 442¹ § 1 k.c. stanowi, iż roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. W chwili sporządzenia wezwania do zapłaty poszkodowany wiedział już o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, co wprost wynika z brzmienia dokumentu. Natomiast w ocenie Sądu Apelacyjnego widzę tę posiadał już wcześniej, tj. od dnia 16 stycznia 2004 r. W dokumencie sporządzonym w tej dacie (pismo k- 165 sygn. akt V Km 1102/02), a skierowanym do pozwanego komornika, wierzyciel kwestionował przekazanie przez komornika w sprawie egzekucyjnej sygn. akt V Km 1102/02 na rzecz (...) sp. z o.o. w S. kwoty 335 869, 46 zł i twierdził, iż powinna ona zostać mu zwrócona. W dniu 16 stycznia 2004 r. obowiązywał jeszcze art. 442 § 1 k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulegało przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym

nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Ustawodawca w art. 442 § 1 k.c. (podobnie jak w art. 442¹ k.c.) ustanowił, iż termin przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wynikłej z czynu niedozwolonego wynosi trzy lata, przy czym przyjmuje się, że jego bieg rozpoczyna się z dniem, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (termin a tempore scientiae). Właściwą chwilą dla określenia początku trzyletniego biegu przedawnienia jest moment "dowiedzenia się o szkodzie", gdy poszkodowany "zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw zdarzenia wskazujących na fakt powstania szkody"; inaczej rzecz ujmując, gdy ma "świadomość doznanej szkody" (por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1963 r., III PO 6/62, OSNCP 1964/5/87). Obie przesłanki powinny być spełnione łącznie. W konsekwencji, jeżeli poszkodowany dowie się o osobie zobowiązanej do naprawienia szkody później niż o samej szkodzie, to ta późniejsza data wyznacza początek biegu przedawnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2010 r., V CSK 107/10, LEX nr 677913). Ustalenie wiedzy w rozumieniu art. 442 § 1 k.c. nie stanowi rekonstrukcji rzeczywistego stanu świadomości poszkodowanego. Ustalenie to stanowi przypisanie poszkodowanemu - w oparciu o obiektywnie sprawdzalne okoliczności – określonego stanu świadomości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2004 r., I CK 166/04, LEX nr 277853).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego dla uzyskania świadomości wystąpienia szkody i osoby obowiązanej do jej naprawienia nie było konieczne uzyskania orzeczenia sądu , rozstrzygającego skargę wierzyciela na postanowienie komornika o ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego. Przepisy prawa, regulujące odpowiedzialność komornika (art. 23 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji) nie wymagają bowiem uzyskania prejudykatu , tj. orzeczenia sądu, iż konkretna czynność egzekucyjna , którą poszkodowany wskazuje jako źródło szkody, jest niezgodna z prawem. Ubocznie jedynie , mając na uwadze argumentację strony powodowej prezentowaną w toku postępowania , należy zauważyć, iż Sąd Okręgowy nie był związany motywami orzeczenia wydanego po rozpoznaniu skargi na czynności komornika, lecz tylko jego sentencją. Przepis art. 365 § 1 k.p.c. przyjmuje moc wiążącą prawomocnych wyroków, co dotyczy jedynie ich sentencji. Nie są wiążące oceny ani poglądy prawne wyrażone w uzasadnieniu wyroku. Jedynie w niektórych sytuacjach, dla ustalenia zakresu mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia, czyli granic jego prawomocności materialnej, mogą mieć znaczenie zawarte w uzasadnieniu orzeczenia motywy rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2010 r., V CSK 279/09, LEX nr 585901). Skoro powódka o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia wiedziała co najmniej od dnia 16 stycznia 2004 r., to najpóźniej do dnia 16 stycznia 2007 r. powinna wytoczyć powództwo o odszkodowanie, czego nie uczyniła.

Skuteczne podniesienie zarzutu przedawnienia przez stronę pozwaną zasadnie stanowiło podstawę w oparciu o art. 117 § 2 k.p.c. do oddalenia powództwa bez potrzeby ustalenia, czy zachodzą wszystkie inne przesłanki prawnomaterialne uzasadniające jego uwzględnienie. W tej sytuacji zbędne stało się ustosunkowywanie się przez sąd odwoławczy do zarzutów apelacyjnych ich dotyczących.

Uznając apelację za bezzasadną Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono stosownie do jego wyniku na podstawie 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108§ 1 k.p.c. , art.391§ 1 k.p.c. oraz § 13 ust.1 pkt 1 i §6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu .